

Ημερίδα IENE - Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών
«Εμπόδια, Αντικίνητρα & Δυσκολίες στην Υλοποίηση Ενεργειακών
Έργωνστην Ελλάδα. Υπάρχουν Λύσεις;»
Τρίτη, 1^η Απριλίου 2008

Ανασκόπηση και Συμπεράσματα

Με μεγάλη επιτυχία πραγματοποιήθηκε την Τρίτη 1^η Απριλίου 2008, στο συνεδριακό κέντρο της Εθνικής Τράπεζας Ελλάδος στην Αθήνα στο κτίριο Διοικητού Θεόδωρου Καρατζά, Ημερίδα που οργάνωσαν από κοινού το IENE και η Ελληνική Ένωση Τραπεζών (EET), με θέμα τις επενδύσεις στον κλάδο της ενέργειας.

Την Ημερίδα, υπό τον τίτλο «Εμπόδια, Αντικίνητρα & Δυσκολίες στην Υλοποίηση Ενεργειακών Έργων στην Ελλάδα. Υπάρχουν Λύσεις;» άνοιξε με σύντομη ομιλία του ο πρόεδρος του IENE κ. Κωνσταντίνος Μανιατόπουλος ο οποίος επισήμανε ότι ο τίτλος που επελέγη για την Ημερίδα είναι ενδεικτικός του κλίματος ανησυχίας και προβληματισμού που επικρατεί στην αγορά για την πρόοδο των ενεργειακών έργων στην χώρα μας μικρών ή μεγάλων.

Στην συνέχεια τον λόγο έλαβε ο κ. Αλέξανδρος Τουρκολιάς, Γενικός Διευθυντής Εταιρικής και Επενδυτικής Τραπεζικής της Εθνικής Τράπεζας Ελλάδος (ETE) ο οποίος αφού πρώτα καλωσόρισε τους συνέδρους εκ μέρους της ETE επιβεβαίωσε το ενδιαφέρον του τραπεζικού κλάδου, και ιδιαίτερα της ETE, η οποία και ήτο ο βασικός χορηγός της Ημερίδας, για την πρόοδο των ενεργειακών έργων. «Τα εμπόδια και οι δυσκολίες που αντιμετωπίζουν πολλά ενεργειακά έργα στην Ελλάδα στο στάδιο της υλοποίησης τους, ιδιαίτερα αυτά στον χώρο των ΑΠΕ, προβληματίζουν εξ' ίσου τις τράπεζες οι οποίες και καλούνται να προσφέρουν την αναγκαία χρηματοδότηση και να διευκολύνουν τα έργα στην κατασκευαστική τους φάση. Τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι επενδυτές είναι και δικά μας προβλήματα», παρατήρησε ο κ. Τουρκολιάς.

Στην συνέχεια τον λόγο έλαβε ο υπουργός Ανάπτυξης κ. Χρήστος Φώλιας ο οποίος παρουσίασε τον βασικό προγραμματισμό του Υπουργείου αναφορικά με την ενεργειακή στρατηγική της Ελλάδος και έδωσε τις κύριες κατευθύνσεις πάνω στις οποίες θα κινηθεί το όραμα για την αειφόρο ανάπτυξη.

Ο κ. Φώλιας άνοιξε την ομιλία του τονίζοντας ότι ο τομέας της ενέργειας βρίσκεται στην κορυφή των προτεραιοτήτων του Υπουργείου Ανάπτυξης ενώ σημείωσε παράλληλα ότι υπάρχουν μακροπρόθεσμοι σχεδιασμοί που έχουν στόχο να αναβαθμίσουν την γεωπολιτική θέση της Ελλάδος ως χώρα κλειδί στον ενεργειακό χάρτη της ευρύτερης περιοχής. Ιδιαίτερη μάλιστα έμφαση δόθηκε στην διαφοροποίηση των ενεργειακών πηγών αλλά και στην ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού που πρέπει να εξασφαλίσει η χώρα μας προκειμένου να ελαττωθεί η ενεργειακή της εξάρτηση. Σύμφωνα με τον Υπουργό, προκειμένου να επιτευχθούν οι παραπάνω στόχοι είναι αναγκαίο να δημιουργηθεί το κατάλληλο κλίμα για την προώθηση της παραγωγικότητας και της ανταγωνιστικότητας μέσω ενεργειακών επενδύσεων που θα συνεισφέρουν στην ευρύτερη οικονομική ανάπτυξη.

Στην συνέχεια ο κ. υπουργός παρουσίασε τις μέχρι στιγμής εξελίξεις στον ενεργειακό τομέα κάνοντας λόγω φυσικά για την κατασκευή του αγωγού πετρελαίου Μπουργκάς

– Αλεξανδρούπολη που βρίσκεται πλέον στο τελικό στάδιο όπως επίσης και για την λειτουργία του ελληνοτουρκικού αγωγού φυσικού αερίου. Πέραν βέβαια από αυτές τις σημαντικές επενδύσεις για την ενεργειακή εθνική στρατηγική, πρωταρχικό μέλημα είναι και η υλοποίηση ενεργειακών σχεδίων που θα έχουν ως στόχο την προστασία του περιβάλλοντος καθώς και την αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών προκλήσεων. Πάνω σ' αυτόν τον άξονα, έγινε λόγος για τον νευραλγικό στόχο των τριών 20 που έχει θέσει η Ευρωπαϊκή Κοινότητα και για τους μηχανισμούς εκείνους που έχουν τεθεί σε λειτουργία από το Υπουργείο προκειμένου να επιτευχθεί ο στόχος αυτός.

Ο κ. Φώλιας ανέφερε ότι το Υπουργείο Ανάπτυξης παρακολουθεί στενά το πρόγραμμα ανάπτυξης των φωτοβολταϊκών μονάδων στην Ελλάδα όπου δυστυχώς εντοπίζονται ανωμαλίες και γίνονται προσπάθειες σωστής διευθέτησης όπως για παράδειγμα η προσωρινή αναστολή της υποβολής αιτήσεων για φωτοβολταϊκά συστήματα, που έχουν ήδη ξεπεράσει σε αιτούμενη εγκατεστημένη ισχύ τα 3000 MW, προκειμένου να προστατευθεί το επενδυτικό κοινό. Από κει και πέρα το Υπουργείο ανάπτυξης προσπαθεί να βοηθήσει με κάθε τρόπο την επενδυτική δραστηριότητα καθώς βρίσκεται απ' τη μια σε στενή επικοινωνία με το ΥΠΕΧΩΔΕ ενώ από την άλλη προσπαθεί να εισάγει μέτρα ενίσχυσης για το πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα» του ΕΣΠΑ.

Τέλος ο υπουργός αναφέρθηκε στην αναγκαιότητα της απελευθέρωσης της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας και στα πλεονεκτήματα τα οποία αυτή κομίζει ενώ έκανε λόγο για το αυξανόμενο κόστος των πρωτογενών καυσίμων, την οριακή κάλυψη των αναγκών σε ηλεκτρική ενέργεια και τους διεθνείς κανονισμούς για το περιβάλλον που κάνουν όλο και πιο επιτακτική την υιοθέτηση άμεσων και αυστηρών μέτρων ώστε να εξασφαλιστεί η επάρκεια και η ασφάλεια των ενεργειακών προμηθειών μέσα σ' ένα πλαίσιο πιο πράσινο και φιλικό προς το περιβάλλον.

Ακολούθως emίλησε ο κ. Γιώργος Περιστερής, ως Πρόεδρος του ΕΣΗΑΠΕ αλλά και της Τέρνα Ενεργειακή Α.Ε. ο οποίος στην ομιλία του με τίτλο «Γιατί και Πώς Καθυστερεί η Υλοποίηση Ενεργειακών Έργων στην Ελλάδα» ανέφερε μία πληθώρα ανασταλτικών παραγόντων που εμποδίζουν την ανάπτυξη του ενεργειακού τομέα αλλά πρότεινε επίσης και τρόπους με τους οποίους είναι δυνατόν να ξεπεραστούν οι οποιεσδήποτε δυσχέρειες. Συγκεκριμένα ο κ. Περιστερής υποστήριξε ότι η κυριότερη αιτία παρεμπόδισης της ενεργειακής απελευθέρωσης και της ανάπτυξης των ιδιωτικών επενδύσεων είναι η άνιση μεταχείριση των ανεξάρτητων παραγωγών σε σχέση με τον δημόσιο φορέα ηλεκτρισμού την ΔΕΗ. Το γεγονός ότι δεν δίνονται ίσες ευκαιρίες και δικαιώματα με σκοπό την ισότιμη συμμετοχή στην ενεργειακή αγορά ενώ από την άλλη η ιδιωτική πρωτοβουλία αντιμετωπίζει ένα πλήθος γραφειοκρατικών προσκομμάτων και καθυστερήσεων στις αδειοδοτήσεις δεν δημιουργεί το κατάλληλο περιβάλλον για να υπάρξουν σοβαρές επενδύσεις στον ενεργειακό τομέα.

Απ' την άλλη ο κ. Περιστερής επεσήμανε με ιδιαίτερη έμφαση ότι το κράτος αντί να πριμοδοτεί τους ανεξάρτητους παραγωγούς αυξάνοντας έτσι τον υγιή ανταγωνισμό εξακολουθεί να επιτρέπει την λειτουργία χωρίς άδεια πολλών μονάδων της ΔΕΗ ενώ δίνει απλόχερα χωρίς ιδιαίτερη δυσκολία άδειες για τις καινούργιες της μονάδες. Ως μια πρώτη λύση μάλιστα που θα αποδείκνυε την βούληση του κράτους να αλλάξει θεσμικά την παρούσα κατάσταση θα ήταν η εκπροσώπηση των ιδιωτών στο ΔΣ του

ΔΕΣΜΗΕ έστω και σε ποσοστό μικρότερο απ' αυτό που απολαμβάνει σήμερα η ΔΕΗ. Πάντως αυτό που προέχει είναι να διαμορφωθεί ένα ασφαλές πλαίσιο από την πολιτεία το οποίο θα ευνοεί τον μακροχρόνιο σχεδιασμό που είναι αναγκαίος για την βιωσιμότητα μιας ιδιωτικής επιχείρησης κάτι δηλαδή το οποίο σήμερα δεν υφίσταται.

Αλλά και στον τομέα των ΑΠΕ, ο κ. Περιστερής περιέγραψε με τα πλέον μελανά λόγια την παρούσα αποτελεσματωμένη κατάσταση η οποία έχει βαλτώσει κυρίως λόγω της απουσίας εθνικού χωροταξικού σχεδιασμού ενώ ο νόμος 3468/06 που στην αρχή είχε δημιουργήσει την αισιοδοξία ότι θα έφερνε μια νέα τάξη πραγμάτων στον τομέα των εναλλακτικών πηγών δημιούργησε τελικά υπερβολική γραφειοκρατία η οποία συνεχώς αποθαρρύνει σοβαρούς επενδυτές. Αν και οι στόχοι βέβαιοι της Ευρωπαϊκής Ένωσης φαντάζουν ιδιαίτερα επιτακτικοί κι αυτό πιθανόν δημιουργήσει την ανάγκη να γίνουν πιο γοργά βήματα έτσι ώστε να προσεγγίσει η Ελλάδα την συγκεκριμένη πολιτική ωστόσο είναι σχεδόν αδύνατον, σύμφωνα με τον κ. Περιστερή ότι θα έχουν εξασφαλιστεί στην ελληνική επικράτεια μέχρι το 2010 4300 MW ΑΠΕ αφού μέχρι στιγμής εν έτη 2008 έχουν καλυφθεί μόνο 1000 MW με το 90% περίπου απ' αυτά να προέρχεται από ανεμογεννήτριες.

Τα μέτρα που προτείνονται είναι κατά κύριο μέτρο οργανωτικά, νομοθετικά και προγραμματικά που πρέπει να υιοθετήσει το υπουργείο ανάπτυξης προκειμένου να δώσει ίσα δικαιώματα, να παρέχει ισότιμη διοικητική μεταχείριση στην αδειοδότηση διαδικασία καθώς και ισότιμη πρόσβαση στα καύσιμα σ' όλους τους ιδιώτες που θέλουν να μπουν δυναμικά στην ελληνική αγορά ενεργείας. Αναφορικά με τις ΑΠΕ το πρώτο αναγκαίο βήμα είναι αυτό του χωροταξικού σχεδιασμού η ανυπαρξία του οποίου έχει οδηγήσει στην δημιουργία των μεγαλύτερων εμποδίων μέχρι στιγμής. Από κει και πέρα είναι απαραίτητος ένας γενικότερος συντονισμός μεταξύ των συναρμόδιων υπουργείων έτσι ώστε οι νόμοι να είναι λειτουργικοί και οι ανεξάρτητοι παραγωγοί να μπορούν να κάνουν έναν σοβαρό σχεδιασμό χωρίς δυσκολίες, εμπόδια και ανούσιες καθυστερήσεις. Ο κ. Περιστερής έκλεισε την ομιλία του υποστηρίζοντας ότι δεν πρέπει να χαθεί άλλος χρόνος κι ότι οι ιδιωτικές επενδύσεις στον τομέα της ενέργειας είναι απαραίτητες για την σωστή αναπτυξιακή πορεία της Ελλάδος και για την επίτευξη των ευρωπαϊκών στόχων

Το πρώτο μέρος της ημερίδας ολοκληρώθηκε με την ομιλία του καθηγητού ενεργειακής οικονομίας στο ΕΜΠ, Παντελή Κάπρου με θέμα «Το νέο ενεργειακό τοπίο στην Ευρωπαϊκή Ένωση και η Ανάγκη Υλοποίησης Ενεργειακών Έργων στην Ελλάδα» όπου εκτέθηκαν με σαφήνεια οι πολιτικές που θα πρέπει η Ελλάδα να ακολουθήσει προκειμένου να προσεγγίσει τους στόχους που έχει θέσει η Ευρωπαϊκή Ένωση. Ο καθηγητής Κάπρος αναφέρθηκε αρχικά στους δεσμευτικούς στόχους που έχουν τεθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση σχετικά με τον περιορισμό των εκπομπών αερίου και το πανευρωπαϊκό χρηματιστηριακό σύστημα αδειών εκπομπής (ETS) σύμφωνα με το οποίο όλες οι ηλεκτροπαραγωγικές εταιρείες θα έχουν την υποχρέωση να αγοράζουν σε δημοπρασία το σύνολο των αδειών εκπομπής που θα χρειάζονται. Η Ελλάδα βρίσκεται σε αρκετά μειονεκτική θέση καθώς απέχει αρκετά από τους στόχους που έχουν τεθεί από την συνθήκη του Κιότο και πολύ περισσότερο βέβαιοι από τις πιο αυστηρές κατευθύνσεις που έχουν οριστεί από την Ευρωπαϊκή Κοινότητα καθώς θα πρέπει να μειώσει ακόμα περισσότερο τις εκπομπές CO₂, να αναπτύξει σε μεγαλύτερο βαθμό τις ΑΠΕ όπως άλλωστε και την χρήση των βιοκαυσίμων στον τομέα των μεταφορών.

Αν η δομή της ηλεκτροπαραγωγής στην Ελλάδα δεν αλλάξει, ετόνισε ο κ. Κάπρος, τότε από το 2013 θα πρέπει να καταβάλλονται 2,2 δισεκατομμύρια Ευρώ ετησίως προκειμένου να αγοράζουν οι εταιρείες τα αναγκαία δικαιώματα εκπομπής αερίων ρίπων με την τιμή ανά τόνο CO₂ γύρω στα 40 με 45 Ευρώ. Αυτό βέβαια θα έχει ως συνέπεια την επιβάρυνση των καταναλωτών αφού η τιμή του ηλεκτρικού ρεύματος θα αυξηθεί περίπου 45% σε σχέση με σήμερα. Σύμφωνα με τον καθηγητή Κάπρο η Ελλάδα με δεδομένα τα παραπάνω συμπεράσματα θα υποχρεωθεί αναγκαστικά να μειώσει στον τομέα του ηλεκτρισμού κατά 50% τις εκπομπές CO₂ από τα επίπεδα του 2005 κι έτσι η αγορά δικαιωμάτων θα περιορισθεί στο 1 δισεκατομμύριο Ευρώ. Αυτό βέβαια θα συμβεί μόνο όταν η Ελλάδα αποφασίσει αφενός να αντικαταστήσει τις παλιές μονάδες αφετέρου δε να αλλάξει το ενεργειακό της μίγμα στην ηλεκτροπαραγωγική δραστηριότητα πριμοδοτώντας περισσότερο τις μονάδες εκείνες που θα χρησιμοποιούν φυσικό αέριο και καθαρό άνθρακα.

Ο καθηγητής Κάπρος υπογράμμισε αναγκαίο ρόλο της εξοικονόμησης ενέργειας καθώς μέσα στα επόμενα 12 χρόνια θα πρέπει να εξοικονομηθεί ποσοστό ανάλογο του 15% τις συνολικής κατανάλωσης τόσο στα νοικοκυριά και στις βιομηχανίες όσο και στον τομέα των μεταφορών ο οποίος θεωρείται ο πιο αναποτελεσματικός ενεργειακά στην Ελλάδα. Από την άλλη, στον τομέα των ΑΠΕ η Ελλάδα πρέπει να προχωρήσει με αρκετά γοργά βήματα προκειμένου το 20% της ενέργειας της να προέρχεται από εναλλακτικές πηγές. Θα πρέπει να γίνουν επενδύσεις άνω των 4500 MW σε σχέση με τα 800 MW ισχύος που υπάρχουν σήμερα ενώ το 31-35% της ηλεκτροπαραγωγής μέχρι το 2020 θα πρέπει να προέρχεται από ΑΠΕ. Είναι σημαντικό να υιοθετηθεί μια χωροταξική πολιτική για τα αιολικά πάρκα, τα οποία σύμφωνα με τον σχεδιασμό θα παράγουν το 50% της συνολικής ισχύος που θα προέρχεται από τις ΑΠΕ, ενώ απ' την άλλη είναι αναγκαίες οι επενδύσεις σε φωτοβολταϊκά συστήματα και βιοκαύσιμα.

Κλείνοντας την ομιλία του ο καθηγητής Κάπρος τόνισε ότι οι επιβεβλημένοι στόχοι που έχουν τεθεί από την ΕΕ είναι μια μοναδική ευκαιρία για την Ελλάδα να προαχθεί τεχνολογικά και να ξεφύγει από το απαράδεκτο χαμηλό περιβαλλοντικό επίπεδο στον ενεργειακό τομέα αλλά και να αναδιαρθρώσει τους αναπτυξιακούς της μηχανισμούς δημιουργώντας επίσης καινούργιες οικονομικές δραστηριότητες και ευκαιρίες απασχόλησης.

Στο δεύτερο μέρος της Ημερίδας πραγματοποιήθηκαν παρουσιάσεις από τους κ.κ. Δημήτρη Μπέη, επιστημονικό γραμματέα του Συμβουλίου Εθνικής Ενεργειακής Στρατηγικής (ΣΕΕΣ), του Δρ. Παναγιώτη Παπασταματίου, αντιπροέδρου της ΕΛΕΤΑΕΝ και του κ. Γιάννη Χατζηβασιλειάδη, μέλος της Διοικούσας Επιτροπής του ΙΕΝΕ και υπευθύνου του τομέα ΑΠΕ.

Η Ημερίδα ολοκληρώθηκε με συζήτηση στογγυλής τραπέζης, την οποία συντόνισε ο Γενικός Δ/ντής του ΙΕΝΕ κ. Κωστής Σταμπολής και στην οποία συμμετείχαν οι κ.κ. Δημήτρης Δημόπουλος, Γεν. Δ/ντής Εταιρικής Τραπεζικής της ΕΤΕ, Κωνσταντίνος Σταυρίδης, Δ/ντής Διεύθυνσης Μεγάλων Έργων της ΕΤΕ, Πηνελόπη Λαζαρίδου, Βοηθ. Γενικός Δ/ντής της Τράπεζας Πειραιώς, Παναγιώτης Γεννηματάς, Πρόεδρος της AGP ENERGY S.A., Δρ. Ιωάννης Δεσύπρης, Δ/ντής της ENDESSA HELLAS, Δημήτρης Γεωργαντώνης, Εντεταλμένος Σύμβουλος της Ήρων Θερμοηλεκτρική Α.Ε., Δρ. Δημήτρης Παπακωνσταντίνου, Δ/ντής Στρατηγικής & Προγραμματισμού

της ΔΕΗ, Δρ. Ευάγγελος Λεκατσάς, Πρόεδρος ΔΕΣΜΗΕ, και Μιχάλης Θωμαδάκης, Αντιπρόεδρος της ΡΑΕ.

Την Ημερίδα παρακολούθησαν περισσότερα από 140 άτομα, εκπροσωπώντας τις περισσότερες ελληνικές τράπεζες και πολλές ενεργειακές εταιρείες και οργανισμούς.

Τα πρακτικά της πολύ ενδιαφέρουσας αυτής Ημερίδας πρόκειται να εκδοθούν σύντομα από το ΙΕΝΕ και σχετική ανακοίνωση θα γίνει μέσω του διαδικτυακού χώρου του Ινστιτούτου. Βασικό συμπέρασμα της Ημερίδας, το οποίο προέκυψε τόσο από τις παρουσιάσεις όσο και από την συζήτηση στρογγυλής τραπέζης, ήτο ότι ένα μεγάλο μέρος των παρατηρούμενων δυσλειτουργιών οφείλονται στο πολυδαίδαλο νομικό καθεστώς και στην περίπλοκη και δυσκίνητη διοικητική δομή της χώρας η οποία αποτελεί τροχοπέδη όχι μόνο για επενδύσεις στον ενεργειακό τομέα αλλά και γενικότερα. Επιπλέον, τα έργα του ενεργειακού τομέα έχουν ν' αντιμετωπίσουν τους περιβαλλοντολογικούς περιορισμούς και ενστάσεις που συνήθως εγείρονται και αποτελούν αιτία για πολύμηνες ή και πολυετείς καθυστερήσεις. Όπως πολύ σωστά επισημάνθηκε θα πρέπει επιτέλους να καταργηθεί η υποχρέωση για έγκριση περιβαλλοντικών όρων για έργα με θετική συνεισφορά στο περιβάλλον όπως οι ΑΠΕ ή η Συμπαραγωγή. Ως εκ τούτου η καλλιέργεια ενός θετικού κλίματος, τόσο σε τοπικό επίπεδο όσο και σε εθνικό, για την αναγκαιότητα υλοποίησης ενεργειακών υποδομών, αποτελεί άμεσο στόχο. Είναι απαραίτητο δηλαδή μαζί με την δημιουργία μιας περιβαλλοντικής επένδυσης, που τόσο λείπει από την χώρα μας, να προβληθεί και η αναγκαιότητα της προώθησης ενεργειακών έργων αφού μόνο μέσα από αυτά μπορεί να εξασφαλισθεί βιώσιμη ανάπτυξη σε μακροπρόθεσμη βάση.